

	T.C. ARDAHAN ÜNİVERSİTESİ 2025-2026 AKADEMİK YILI GÜZ DÖNEMİ İLAHİYAT FAKÜLTESİ İSLAM TARİHİ VE SANATLARI BÖLÜMÜ OSMANLI TÜRKÇESİ DERSİ DERS İZLENCE FORMU	Doküman No:	ARÜ.FR.004
		İlk Yayın Tarihi:	24.11.2025
		Revizyon Tarihi:	10.12.2025
		Revizyon No:	1
		Sayfa:	1/8

Ders Kodu	Ders Adı	Zorunlu (Z) /Seçmeli (S)	Yıl	Yarı Yıl	Anabilim Dalı
İLA158	Osmanlı Türkçesi	Zorunlu	2025	2	Türk İslam Edebiyatı
Haftalık Ders Saati, Kredi, AKTS		Teori	Uygulama	Kredi	AKTS
		2	0	2	2

GENEL BİLGİLER

Dersin Amacı

Osmanlı Türkçesinde geçen Türkçe, Arapça ve Farsça kökenli kelimelerin imlasiyla ilgili temel kuralları öğretmek, bu alanda yazılmış eski ve modern metinleri okuma, anlama ve bu metinlerden yararlanma yeteneğini kazandırmak, matbu ve el yazısı metinlere dair araştırma yapma becerisini elde etmeyi sağlamaktır.

Dersin İçeriği

Türklerin kullandığı alfabeler, Osmanlı Türkçesinin tarihi gelişimi, Arap-İslam alfabesi, transkripsiyon işaretleri, sessiz ve sesli/okutucu harflerin öze likleri ve bunlara dair kurallar, Osmanlı Türkçesinde eklerin yazılışı, kelime türleri (isim, fiil, sıfat, zamir, zarf, edat, bağlaç vb.), Osmanlı Türkçesinde geçen tamlamalar, yazı çeşitleri ve bunlarla ilgili örnekler, Osmanlı Türkçesine Arapça ve Farsçadan geçen unsurlar, manzum ve mensur metin incelemeleri, el yazısı metin okumaları bu dersin konuları arasında yer almaktadır.

Dersin Kitabı / Malzemesi / Önerilen Kaynaklar

Sıtkı Nazik. *Osmanlı Türkçesi*. Sonçağ Akademi Yay., Ankara, 2025 (**Ders Kitabı**)

M. Şamil Baş (ed.). *Osmanlı Türkçesi Okuma Yazma Kılavuzu*. Okur Akademi Yay., İstanbul, 2018

Muharrem Ergin. *Osmanlıca Dersleri*. Boğaziçi Yay., İstanbul, 2003

Numan, Külekçi. *Osmanlı Türkçesi Kolay Okuma Yazma Öğretimi*. Sahhaflar Kitap Sarayı, İstanbul, 2015

Mehmet, Eminoglu. *Osmanlı Vesikalarını Okumaya Giriş*, TDV Yay., Ankara, 2011

İ. Hakkı Aksoyak. *Osmanlı Türkçesi Okuma Kitabı*. Grafiker Yay., Ankara, 2014

Menderes Coşkun. *Uygulamalı Osmanlı Türkçesi Ders Kitabı*. Birleşik Dağıtım Kitabevi, İstanbul, 2008

Muhammed Ali Ensari. *Osmanlıca İmla Müfredatı*. Hayrat Neşriyat, Isparta, 2015.

Ferit Develioğlu. *Osmanlıca Türkçe Ansiklopedik Lugat*. Aydın Kitabevi Yay., Ankara, 2007

Ahmet Doğan. *Osmanlı Türkçesi Sözlüğü*. Akçağ Yayınları, Ankara, 2010

Şemseddin Sâmî. *Kâmûs-i Türki*. Kapı Yayınları, İstanbul, 2013 (**Önerilen Kaynaklar**).

	T.C. ARDAHAN ÜNİVERSİTESİ 2025-2026 AKADEMİK YILI GÜZ DÖNEMİ İLAHİYAT FAKÜLTESİ İSLAM TARİHİ VE SANATLARI BÖLÜMÜ OSMANLI TÜRKÇESİ DERSİ DERS İZLENCE FORMU	Doküman No:	ARÜ.FR.004
		İlk Yayın Tarihi:	24.11.2025
		Revizyon Tarihi:	10.12.2025
		Revizyon No:	1
		Sayfa:	2/8

Planlanan Öğrenme Etkinlikleri ve Öğretme Yöntemleri

Öğrencilerin hazır bulunuşluk durumu ve bilişsel düzeyleri dikkate alınarak “etkin (aktif) öğrenme”, “yapılandırmacı öğrenme”, “basamaklı öğretim programı”, “temel öğretme modeli” gibi öğrenme etkinlikleri ve modelleri uygulanmaktadır. Bunun yanı sıra “düz anlatım (takrir)”, “problem çözme”, “tartışma”, “soru-cevap” vb. yöntemlere de başvurularak ders işlenmektedir.

Ders İçin Önerilen Diğer Hususlar

Ders, daha ziyade bol bol metin okumayı gerektiren, yani uygulamaya yönelik bir ders olduğundan ötürü öğrencilerin ek dersler, kurslar yardımıyla okuma alışkanlığı edinmeleri gerekmektedir. Üstelik dersin daha verimli işlenebilmesi için hem sınıf mevcudunun az olması hem de haftalık ders saatinin artırılması, hatta iki dönem hâlinde verilmesi daha uygun görünmektedir.

Dersi Veren Öğretim Elemanı / Yardımcıları

Prof. Dr. Sıtkı NAZİK

Dersin Verilişi

Sunu, yüz yüze ders anlatımı (takrir), soru-cevap, tartışma, örnek metin okumaları yaptırma yoluyla dersler verilir.

	T.C. ARDAHAN ÜNİVERSİTESİ 2025-2026 AKADEMİK YILI GÜZ DÖNEMİ İLAHİYAT FAKÜLTESİ İSLAM TARİHİ VE SANATLARI BÖLÜMÜ OSMANLI TÜRKÇESİ DERSİ DERS İZLENCE FORMU	Doküman No:	ARÜ.FR.004
		İlk Yayın Tarihi:	24.11.2025
		Revizyon Tarihi:	10.12.2025
		Revizyon No:	1
		Sayfa:	3/8

Hafta	Konu
1. Hafta	Osmanlı Türkçesinin mahiyeti ve tarihsel gelişimi
2. Hafta	Osmanlı Türkçesi alfabesi, transkripsiyon işaretleri ve bunlara dair alıştırmalar
3. Hafta	Osmanlı Türkçesinde kullanılan sessiz harfler, özellikleri ve kelime örnekleri
4. Hafta	Yardımcı/Okutucu harfler, özellikleri, geçtikleri kelimelere dair örnekler
5. Hafta	Türkçe kelimelerin imlası ve kelime çeşitleri ve bunlarla alakalı alıştırmalar
6. Hafta	Şahıs ekleri, yapım ekleri, isim çekim ekleri ve metin örnekleri
7. Hafta	Zamanlar, fiil çekim ekleri, kipler ve bunlarla ilgili örnek metinler
Ara Sınav	
8. Hafta	Osmanlı Türkçesinde zamirler, zarflar, edatlar, bağlaçlar ve bunlara dair örnek metinler
9. Hafta	Osmanlı Türkçesinde sıfatlar, sayılar, ebced hesabı, ay ve gün isimleri, metin örnekleri
10. Hafta	Osmanlı Türkçesinde kullanılan yazı çeşitleri, özellikleri ve bunlara dair örnekler
11. Hafta	Osmanlı Türkçesinde tamlama çeşitleri, Arapça ve Farsça isim tamlamalarının imlası ve çeşitleri, bunlarla ilgili örnekler
12. Hafta	Arapça harfler ve kelimelere ait özellikler, isimler, isimlerde tekillik çoğulluk, mastarlar, kalıplarıyla beraber isim ve mastar çeşitleri ve bunlara dair örnekler
13. Hafta	Osmanlı Türkçesinde Farsça unsurlar, harfler ve kelimeler, isimler, isim çeşitleri (türemiş isim, birleşik isim), mastarlar, hâl ekleri, zamirler ve örnek metinler
14. Hafta	Öğrenilen bilgiler eşliğinde gerek manzum gerekse nesir tarzındaki matbu ve el yazması metin okumaları yapmak
Final Sınavı + Bütünleme Sınavı	

	T.C. ARDAHAN ÜNİVERSİTESİ 2025-2026 AKADEMİK YILI GÜZ DÖNEMİ İLAHİYAT FAKÜLTESİ İSLAM TARİHİ VE SANATLARI BÖLÜMÜ OSMANLI TÜRKÇESİ DERSİ DERS İZLENCE FORMU	Doküman No:	ARÜ.FR.004
		İlk Yayın Tarihi:	24.11.2025
		Revizyon Tarihi:	10.12.2025
		Revizyon No:	1
		Sayfa:	4/8

DEĞERLENDİRME		
Etkinlik	Adet	Ağırlık (%)
Vize	1	40
Final	1	60
Diğer (Ödev, Sunum, Sözlü, Derse Katılım, Grup Çalışması, vb.)		
Toplam		%100

ÖĞRENME ÇIKTILARI (ÖÇ)	
ÖÇ 1	Osmanlı Türkçesinin tarihi gelişimini, alfabesini ve transkripsiyon işaretlerini tanır.
ÖÇ 2	Osmanlı Türkçesinin genel özelliklerini ve dil bilgisiyle alakalı temel kuralları öğrenir.
ÖÇ 3	Osmanlı Türkçesinde geçen yapım ve çekim eklerine dair bilgi sahibi olur.
ÖÇ 4	Osmanlı Türkçesinde kullanılan isim, fil, zamir, sıfat gibi muhtelif kelime türlerini tanır.
ÖÇ 5	Osmanlı Türkçesindeki Arapça ve Farsça unsurlar (ekler, kelimeler ve çeşitleri, anlamları) hakkında bilgi sahibi olur.
ÖÇ 6	Yazı çeşitlerini öğrenir ve bunlarla ilgili örnekleri okuma becerisi kazanır.
ÖÇ 7	Osmanlı Türkçesiyle yazılmış matbu ve el yazısı metinleri okur.

	T.C. ARDAHAN ÜNİVERSİTESİ 2025-2026 AKADEMİK YILI GÜZ DÖNEMİ İLAHİYAT FAKÜLTESİ İSLAM TARİHİ VE SANATLARI BÖLÜMÜ OSMANLI TÜRKÇESİ DERSİ DERS İZLENCE FORMU										Doküman No:	ARÜ.FR.004
											İlk Yayın Tarihi:	24.11.2025
											Revizyon Tarihi:	10.12.2025
											Revizyon No:	1
											Sayfa:	5/8

ÖĞRENME ÇIKTILARI (ÖÇ) – PROGRAM ÖĞRENME ÇIKTILARI (PÖÇ) İLİŞKİSİ

	PÖÇ 1	PÖÇ 2	PÖÇ 3	PÖÇ 4	PÖÇ 5	PÖÇ 6	PÖÇ 7	PÖÇ 8	PÖÇ 9	PÖÇ 10	PÖÇ 11	PÖÇ 12	PÖÇ 13	PÖÇ 14	PÖÇ 15	
ÖÇ 1	4	1	2	4	3	4	3	2	2	3	3	1	3	1	3	
ÖÇ 2	4	2	2	3	5	5	4	3	3	3	3	1	4	2	4	
ÖÇ 3	5	3	5	4	4	5	5	4	3	2	3	2	5	3	5	
ÖÇ 4	3	3	4	4	4	5	5	4	3	2	3	2	5	3	5	
ÖÇ 5	3	3	3	5	3	4	4	3	4	4	4	3	5	3	4	
ÖÇ 6	4	4	4	4	4	4	4	5	5	4	5	4	5	3	5	
ÖÇ 7	3	2	3	4	5	5	4	2	4	3	4	3	2	3	4	
0 - Katkı Yok		1 - ÇokDüşükDüzeydeKatkı			2 - DüşükDüzeydeKatkı			3 - Orta DüzeydeKatkı			4 - Yüksek DüzeydeKatkı			5 - Çok Yüksek DüzeydeKatkı		

	T.C. ARDAHAN ÜNİVERSİTESİ 2025-2026 AKADEMİK YILI GÜZ DÖNEMİ İLAHİYAT FAKÜLTESİ İSLAM TARİHİ VE SANATLARI BÖLÜMÜ OSMANLI TÜRKÇESİ DERSİ DERS İZLENCE FORMU	Doküman No:	ARÜ.FR.004
		İlk Yayın Tarihi:	24.11.2025
		Revizyon Tarihi:	10.12.2025
		Revizyon No:	1
		Sayfa:	8/8

DERS-PROGRAMA ÖZGÜ ÖLÇÜT (PÖÖ) İLİŞKİSİ

PÖÖ 1. Osmanlı Türkçesini ve bu dersle ilgili kavramları doğru öğrenip gerektiğinde kullanma becerisine sahip olma	Evet ☒ Hayır ☐
PÖÖ 2. Osmanlı Türkçesiyle ilgili temel kaynakları okuma ve anlama yetkinliğine sahip olma	Evet ☒ Hayır ☐
PÖÖ 3. Din, tasavvuf, Osmanlı yazı dili ve edebiyatına dair hususları kavrama ve dayandığı temelleri bilme	Evet ☒ Hayır ☐
PÖÖ 4. Din, Osmanlı yazı dili (Arap-İslam alfabesi) ilişkisini esas alan bir yaklaşıma sahip olma	Evet ☒ Hayır ☐
PÖÖ 5. Osmanlı Türkçesi sayesinde bütüncül ve sistematik bir dinî-edebî düşünce ve kavrayışa sahip olma	Evet ☒ Hayır ☐
PÖÖ 6. Din ve Osmanlı Türkçesine dair sergilenen farklı yaklaşımları doğru anlama ve tutarlı değerlendirme yetkinliğine sahip olma	Evet ☒ Hayır ☐
PÖÖ 7. İslam karşıtlığı, İslam'ın yanlış anlaşılıp yorumlanması gibi dine zararlı düşüncelere karşı Osmanlı Türkçesi verilerinden yararlanarak söylem ve tutum geliştirebilme yetkinliğine sahip olma	Evet ☒ Hayır ☐
PÖÖ 8. Dinle ilgili farklı düşünce ve yorumlar karşısında Osmanlı yazı dili ve edebiyatı bağlamında geliştirdiği anlayış ve ölçütlere göre hareket etme yetkinliğine sahip olma	Evet ☒ Hayır ☐
PÖÖ 9. Kişi ve kurumlar yerine dinî, ahlaki, edebî ilke ve değerleri üstün tutan bir anlayışa sahip olma	Evet ☒ Hayır ☐
PÖÖ 10. Osmanlı Türkçesinin sunduğu imkânlardan faydalanarak dinin temel kaynakları ve bilimsel verilere dayalı din eğitimi ve din hizmetleri verme yetkinliğine sahip olma	Evet ☒ Hayır ☐
PÖÖ 11. Osmanlı yazı dili ve edebiyatından da yararlanarak toplumun inanç, ibadet, ahlak, örf ve adetlerini İslam'ın temel kaynakları ışığında yorumlama ve toplumu aydınlatma yetkinliğine sahip olma	Evet ☒ Hayır ☐
PÖÖ 12. Osmanlı yazı dili ve edebiyatının sağladığı avantajları kullanarak dinî danışmanlık ve rehberlik bilgi ve becerisine sahip olma	Evet ☒ Hayır ☐
PÖÖ 13. Akıl, bilgi, Osmanlı irfanı, muhabbet gibi temel değerler, dinamikler ışığında hareket etme ve sorumluluk üstlenebilme yetkinliğine sahip olma	Evet ☒ Hayır ☐
PÖÖ 14. İslam kültür, sanat ve medeniyetine dair unsurları kendinde barındıran Osmanlı yazı dili, edebiyatı ve bu unsurlar hakkında bütüncül bilgilere sahip olma	Evet ☒ Hayır ☐